

S A V A

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5/60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Nasilen preobrat.

II.

Ob velikih praznikih ima dunajska „Nova Preša“ navado, da prinaša o važnih političnih vprašanjih mnenja raznih boljarjev, poslancev, članov gosposke zbornice, tajnih svetnikov, visokih uradnikov in generalov, z eno besedo: takih, ki so že bili ministri in takih ki še — niso bili.

V velikonočni številki tega lista priobčil je član gosposke zbornice grof Anton Pace tak članek pod naslovom „Nad strankami“. — Kakor je v sličnih slučajih navada, je v tem članku nekaj poze.

Pisec je umirovljen upravni uradnik, ki svojega političnega prepričanja nikdar ni kazal ostenjivo. Vendar pa se sme trditi, da po svojem političnem naziranju stoji mnogo bliže Hohenwarthu in Taaffeju, nego Lasserju in Ungerju. Če torej v članku obžaluje, da se je razbila stara nemška levica, ki se je sama imenovala državno stranko, slutimo, da ta boleť ni posebno globoka. Smer članku pa je, da so se jezikovni in narodnostni boji preživeli, da stranke v medsebojnem boju nimajo in ne morejo nič pridobiti, da naj bi se ustvarilo neko mirovno, posestno stanje, politične sile naj bi se odvrgle od lokalnih in osebnih bojev in obrnile na splošni državni interes in tako vstvarila nova, močna državna stranka.

Pisec je stal mnogo let za državnimi kulisami in zanimivo je, kako šiba ono nizkotno vladino mešetarenje, izrabljanje stranke proti stranki, spekuliranje na osebne razprtije in sploh na vse človeške slabosti, ki se uradno imenuje vladanje nad strankami. Z vso odločnostjo pa povdarja, da bi tako stranko mogla vstvariti le močna roka. In morda ni slučaj, da se je članek obelodanil ob trenutku, ko se je izvršila prememba v poveljništvu naše mornarice.

To bi bil, če tudi člankar te besede ne rabi, nekak destiliran federalizem.

Tu se spominjamo, da je pred leti Ivan Korbar v državnem zboru izjavil, da iz labirinta naših notranjih zmešnjav ne vidi drugega izhoda, nego da se oktroiira za celo državo pravičen jezikovni zakon, tako da se potom oktroi omo-

goči in zajamči izvršitev člena 19. osnovnih državnih zakonov. Ta predlog kaže približno v isto smer, kakor članek grofa Paceta, samo da je bolj precizen in jasen. Seveda da bi bila tudi za tak ukrep potrebna močna roka.

Pred par dnevi objavil je dr. Gessmann v krščansko socialnih listih članek, v katerem izvaja, da z rednimi sredstvi ne pridemo nikamor in da bo na vsak način potreba misliti na izvanredna sredstva.

Iz tega izhaja, da se vedno bolj širi zavest, da je naš državni voz zašel v tako močvirje, da ga domača pripraga ne more več spraviti v normalni tir. Ta zavest javi se pri izkušenem birokratu, pri Slovanu, ki je ostal vedno v stiku z vsakdanjim, svežim življenjem in pri politiku, ki je vzrastel in živi v dunajskem zraku.

In to je naravno.

V petdesetih letih se naš parlament ni dvignil do rednega poslovnika, sedaj živi v provizornem poslovniku od šestih do šestih mesecev. Če odračunamo imenovanje kaklega dvornega svetnika ali kako poplemenjenje ali kako neizterljivo posojilo iz verskega fonda, nima ta parlament prav nobenega vpliva, posebno ne na tok velike politike niti notranje niti zunanje. Ta parlament ni mogel preprečiti popolnega debakla naših financ in ne more nič storiti, da bi iste ozdravele. Če se pripravljajo na svetovnem odru kak važen dogodek, se pošlje parlament domu, da se mu nekaj za potnino, nekaj za letovišče. Dokler so razmere napete, se ne skliče. In če je vlada odločila usodo države in parlament zopet skliče, mu dovoli govoriti o zapiranju štacun, zaboga pa ne o tem, kar je zgodovinskega pomena. Pri nas so krogi, ki z mladeniško ogorčenostjo vskipe, če slišijo o oktroi ali o klicu po močni roki. Mi me nimo, da je to ogorčenje nekaka samoprevara.

Iz državnega stališča nimamo vzroka zgražati se nad klicem po močni roki in sicer zaradi tega ne, ker smo vladanja izven ustave že vajeni, ne da bi se tega zavedali. Če se na Hrvaškem suspendira ustava in postavi komisar zaradi tega, ker vlada v Budapešti ne more skupaj spraviti take večine v hrvaškem deželnem zboru, kakor bi jo vlada rada imela, če se zaradi tega suspendira ti-

skovni zakon, zakon o zborovanju in se postavi diktator z neomejeno močjo, je to po trditvi ogrskega ministrskega predsednika nasilno pravo ali po domače „Staatsstreich“. Prav isto je, če v ogrskem parlamentu meče policija in vojaštvo tiste poslance z brahijalno silo iz zbornice, katerih predsednik ne more ukrotiti s poslovnim redom. In do pičice isto je, če dunajski parlament ne dovoli proračuna ali vojakov, ker nima zaupanja do vlade, ta pa se ne umakne, ampak razžene parlament in si dovoli proračun in vojake sama sebi na podlagi § 14.

Vse to je oktroi, „Staatsstreich“ in če smo se v malem privadili požirati kapljice, kaj bi se zgražali če se zahteva, naj enkrat izpijemo celo žlico zdravil. Kar se pa tiče naših domačih razmer, je naše stališče še mnogo enostavnejše. Za nas so imele ustava in v njej zajamčene pravice v najboljših časih zelo platoničen pomen. Mi smo čutili nekaj sladkosti teh dobrot, če je bilo to volji centralne vlade. Sicer pa prav nič. Pri nas vlada kakor v Bachovih časih nemška birokracija. In če tudi je prišlo tekom let med to birokracijo nekaj „kmetov“ na tok politične uprave nimajo ti prav nobenega vpliva.

Če pa nas dunajska vlada ne mara, kar je navadno, potem nas na podlagi tiskovnega zakona konfiscirajo prav tako kot v izjemnem stanju, razpuščajo naša društva ravno tako kot v Bosni in na Hrvaškem. Nemški birokrati mečejo naš jezik iz uradov, kakor se jim poljubi. Če se zgodi kak v nebo kričeči slučaj bodisi v sodni dvorani, na pošti ali na kolodvoru se zgražamo, kričimo in interpeliramo, ali kršilec zakona se nikdar ne zakrivi le en las. In v sličnih novih slučajih se taki dogodki ponavljajo in odigravajo do konca kot poprej. Če se nam bliža kak važen zgodovinski trenutek, da nam skrbna naša vlada pismen poduk, kako se nam je obnašati, da ne grešimo proti državni ideji. Naša vlada nam da pismen poduk, kdaj, kako in v kaki meri se smemo navdušiti in kako smemo dati duška svojim čustvom. Po državnem osnovnem zakonu ima sicer vsakdo zajamčeno pravico izražati prosto svoje mnenje. Ali močnejši kot ta državni osnovni zakon, je policij-

PODLISTEK.

Izlet v Egipt.

Popotni in zgodovinsko-kulturni utisi.

Dalje.

Mehmed Alijevi nasledniki so se bavili predvsem z zboljšanjem uprave in ureditvijo notranjih razmer. V sredi 19. stoletja vladajoči Said je pravičnejše razdelil davke, odpravil monopole, gradil železnice in pričel z velikim kulturnim delom, gradnjo sueškega prekopa. Velikansko delo ženjalnega Francoza Lessepsa je bilo končano l. 1869 pod Izmajilom, sinom Ibrahim paše, možem evropske vzgoje, pa orientalske razkošnosti. Vzgojen v Parizu je hotel vse pridobitve zahodno evropske civilizacije mahoma udomaćiti v Egiptu. Preosnoval je sodišča, gradil ceste, železnice, snoval šole, podajal podjetnikom, ki so hoteli zidati tovarne ali hotele, obširna, davka prosta zemljišča in gospodaril sploh tako lahkomišljeno, da so nastali državni dolgovi v malo letih na več nego 2500 milijonov kron. Kakor vedno, se je tudi zdaj v orientalske zadeve vmešala stara Evropa, mož je prišel pod evropsko kuratelo, moral odstopiti svoja orjaška zemljišča državi in sprejeti v kronski svet enega Angleža in enega Francoza kot svetovalca (nadzorovalca). Ko si je upal zopet samostojno nastopiti in „svetovalca“ odsloviti, se je moral posloviti tudi sam

in umrl je v bolj ali manj očitnem pregnanstvu leta 1895 v Carigradu.

Drugače je pa Izmajil svojo vladarsko pozicijo znatno utrdil. Z velikimi darovi je dosegel sultanovo priznanje, da si egiptovski gospodarji slede po pravu prvorojenstva, kupil si častni naslov in čin kediva (podkralja), zadobil pravo sklepati pogodbe s tujimi državami, v upravi in vodstvu je dosegel popolno neodvisnost, zvišal je število vojaštva na 30.000 mož in bil srečen tudi v vojskah na jugu, kjer je razširil svoje gospodarstvo prav do ravnika abesinskih mej. Tribut, ki ga je moral za vse te privilegije pošiljati v Carigrad, je res narastel letno na 17 milijonov K, zato je dosegel na zunaj in znotraj dejansko popolno neodvisnost.

Toda že pod njim, še bolj pa pod prednikom sedanjega kediva, Tevfikom, je nastalo v notranjosti močno nacionalno, tujcem sovražno gibanje, z geslom: Egipt Egipčanom. Na zunaj se je pokazala ta struja v odstranitvi obeh evropskih ministrov pod Izmajilom. Vodil je nacionaliste zmogni in predrzni Arabi paša. Baš, ko je Tevfik začel urejati zavožene finance in notranjo upravo, so se uprli v Kajiri l. 1881. vojaki, zahtevali ustavo in odstranitev tujcev. Kektiv se je moral udati, razpisati volitve, ter vso upravo prepustiti Arabiju, ki je pa slučajno pozabil na evropske interese. Da bi se nanje spomnil, se je prikazalo koncem maja angleško-francosko brodovje pred Aleksandrijo —

Italija, dasi na ta izlet povabljena, ni hotela slediti — in ko so domačini kot odgovor na evropsko vmešavanje nekaj Evropejcev poklali, je začelo brodovje Aleksandrijo bombardirati, nakar je mesto kapituliralo. Francosko brodovje je nato odjadrilo, Angleži so pa izkrcali ekspedicijski kor, ki mu je načeloval Wolseley, pobili Arabija pri Telet Kebirju (13. septembra 1882), ga vjeli in poslali v pregnanstvo na Ceylon. Od tedaj so pravi gospodarji Egipta Angleži.

Veliko težav in nadlog je povzročil novim gospodarjem Egipta ostanek Sudancev pod „krivim prerokom“ Mahdijem. V bistvu versko-fanatično, deloma tudi nacionalno gibanje, ki se je začelo pričetkom 90. let 19. stoletja v Sudanu in za katero se egiptovski mogočnjaki začetkoma niso dosti brigali, se je pod vodstvom precej nadarjenega Mohamed Ahmeda, ki se je svojem predstavljaj kot nov prerok, ki jih bo osvobodil gospodstva nevernikov, in upiral svoj vpliv na islamske meniške redove, (derviše), spremenilo v silen požar, ki je zajel ves Sudan in začel ogroževati tudi Nubijo. Egiptovske vojske, poslane proti njemu, so bile razbite in junaški general Gordon, ki je začetkoma uspešno prodiral proti jugu, se je moral preseliti umakniti in zateči v Hartum, kjer je po dolgotrajni krepki brambi slavno umrl. Mahdijci so zavzeli Hartum, napravili iz njega svojo prestolico in se v njem držali 14 let, dokler ni prišla revanche.

invalidje iz vojske leta 1848. in 1849. ter za dobo potrebe (revščine) njih vdove in sirote. V slučaju pomanjkanja takih proslincev, oziroma prosilk imajo pravico do ustanovnega zneska 100 K za eno leto na Kranjsko pristojni revni invalidje. Nekolekovane, v tem smislu opremljene prošnje je vložiti potom županstva bivališča na c. kr. okrajno glavarstvo najpozneje do 10. junija 1913.

V državnem zboru se je državni poslanec dr. Vl. Ravnihar oglašil k besedi k nujnemu predlogu češkega poslanca dr. Tobolke. Ob tej priliki je obširno pojasnjeval draginjske razmere, zlasti draginjo živil in drugih potrebščin ter nedostatek stanovanj v Ljubljani in drugod ter izvrštno utemeljeval peticijo uradništva, da naj se Ljubljana uvrsti v prvi razred aktivitetnih doklad. Istotako naj se uvrstita v višji razred aktivitetnih doklad mesti Idrija in Kranj. Govornik je grajal postopanje vlade, da se v novejšem času ob uvrstitvi v višji razred aktiv. doklad poslužuje izgovora na — statistično centralno komisijo ter dokaže, da so podatki te komisije vse manje, kakor zanesljivi. Govornik polemizuje tudi proti vladnemu zastopniku seks. šefu Galeckiju, ki je ob tej priliki zopet pokazal svojo neprijaznost napram uradništvu. Ako pravi vlada, da je dala svoj čas uradništvu na razpolago ali službeno pragmatiko in s tem časovno napredovanje, ali zvišanje aktiv. doklad in da je uradništvo volilo prvo; tedaj danes to ne velja več. Predvsem ob tem predlogu ne gre samo za zvišanje aktiv. doklad, ampak da se več sistem postavi na drugo podlago. Potem pa bi službena pragmatika le tedaj mogla nadomestiti zvišanje aktiv. doklad, ako bi službena pragmatika izpolnila vse nade, ki sta jih stavila vanjo parlament in uradništvo. Toda ta službena pragmatika je le še torzo službene pragmatike, kakor jo je bilo zamislilo in zaželelo uradništvo. Vladni zastopnik lje našel svoj izgovor tudi v slabem finančnem položaju. S takim izgovorom pa bi mogel priti kvečjemu oni, ki si je svest, da je prost vsake krivde na tem slabem finančnem položaju. Najmanj pa mora to trditi o sebi vlada, ki je sokriva v visoki meri, dase je tako lahkomišno zapravila cela milijarda ljudskega premoženja. Taka vlada, pravi govornik ob splošnem pritrjevanju, ne sme nikdar več priti z izgovorom na „slabe finančne razmere“, zlasti ne takrat, kadar gre za prave in resnične ljudske potrebe.

Književnost.

Aprobacija učne knjige. Ministrstvo za bogočastje in nauk je z razpisom z dne 30. aprila 1913, št. 8003 odobrilo učno knjigo: A. Kleiber — Ivan Volc; Trgovska korespondenca. Knjiga je glasom odobrila obče pripuščena za pouk na trgovskih učnih zavodih s slovenskim učnim jezikom. Slovenci smo s tem dobili prepotrebno knjigo, ki smo jo tako dolgo pogrešali. Za naše trgovce in obrtnike je bilo doslej v resnici silno kvarno, ker niso imeli na razpolago slovenske knjige za trgovsko korespondenco. Prednost te knjige je, da je jako porabna za one, ki se hočejo sami vaditi v trgovskem spisovanju. Knjigo je spisal magistratni revident gospod Ivan Volc, založilo pa je knjigo slovensko trgovsko društvo „Merkur“ v Ljubljani, ki je že doslej izdalo sledeče strokovne knjige: Menično pravo. — Trgovsko knjigovodstvo. — Trgovsko računstvo. Cena novi vezani knjigi je 3 K 50 vin.

Razno.

Morilec poslanca Schuhmeierja obsojen na vislice. Te dni se je yršila na Dunaju porotna obravnava proti Kunschaku, ki je ustrelil svoj čas socijaldemokratskega poslanca Schuhmeierja iz političnega sovraštva. Kunschak je obsojen v smrt na vislicah.

Velik požar v Požunu na Ogorskem. V soboto ob 2. uri popoldne je izbruhnil v Požunu in sicer v starem delu mesta v ulici Petöfi velikanski požar. Ko je bila alarmirana požarna bramba, je gorelo že 20 hiš. Prebivalci so begali v divjem strahu sem in tja, gašenje je bilo nemogoče. Ob 3. uri popoldne so gorele že 4 ulice. Ob 6. uri popoldne je gorelo že v 8 ulicah in ob 7. uri zvečer že v 9 ulicah. Pogled na mesto je bil stašen. Pogorelci so begali blazni od strahu po ulicah, kličeje pomoči. Krik, jok in stok se je razlegal daleč po mestu, vmes je prasketal ogenj in divje nadaljeval svoje uničevalno delo. — Po 7. uri je ponehal vihar in obrnilo se je na bolje. S silnim trudom se je posrečilo ogenj omejiti.

Požar je uničil v 9 ulicah 79 hiš. Večina teh hiš so male delavske hiše, nekaj pa tudi večjih in lepih stavb. Popolnoma uničenih je okoli 400 stanovanj, v celem pa je okoli 3000 ljudi večinoma delavcev, brez strehe, ker je vojaštvo izpraznilo vsled nevarnosti, da se požar ponovi, skoro celo staro mesto.

Žrtve, ki jih je zahteval požar, so velikanske, cel del mesta je uničen. Smrtno ponesrečil se je gasilec Huber, ki je umrl na pogorišču. Več kot 300 oseb pa je ranjenih, nekateri težko, nekateri lahko. Več oseb je od strahu zblaznelo.

Iz kabinetne pisarne Nj. veličanstva je došlo poročilo, da je cesar podaril za pogorelce 20.000 kron. Ogrska vlada je dala 10.000 kron. Prva zbirka peštanskega lista „Pester Lloyd“ znaša 12.620 kron.

Vojaške demonstracije v Franciji proti triletnemu službovanju. Po poročilih iz Toula na Francoskem, je moštvo 77. brigade, večinoma vojaki 146. in 153. pešpolka, poskusilo prirediti predvčerajšnjem popoldne javne demonstracije proti pridržanju letnika 1910. Okoli 100 vojakov se je zbralo na vežbališču Domartin, odkoder so se hoteli v sklenjenih vrstah vrniti v mesto in demonstrirati tankaj pred mnogoštevilnim občinstvom, ki se je zbralo povodom vojaškega koncerta, proti pridržanju letnika 1910. Namestnik mestnega poveljnika, topničarski polkovnik Bouchon, se je takoj podal na vežbališče in skušal vojake odvrniti od nameranih korakov. Večina vojakov je polkovnika ubogala, vendar se je moral končno polkovnik, ker se niso hoteli udati vsi vojaki, ne da bi kaj opravil, vrniti v mesto. Nato je odposlal oddelek infanterije, dragoncev in orožnikov, da prepreči zbiranje vojakov. Manifestanti so zbežali na polja in v vinograde, kjer je prišlo do večjih spopadov. Tudi sicer so se odigrali zelo mučni prizori: tako neki korporal ni hotel prevzeti poveljstva nad neko patruljo, katero je odposlal polkovnik, ampak je vrgel orožje proč. Bil je takoj aretiran. Civilno prebivalstvo, ki je bilo radi postopanja vojakov silno ogorčeno, je orožnikom in patruljam takoj priskočilo na pomoč. Konečno je bil napravljen red in mir. Več vojakov je bilo aretiranih in odpeljanih v zapore. Zastopniki vojaških civilnih oblasti v Toulu so imeli predvčerajšnjim posvetovanje glede nadaljnih odredb.

Afrikanski zamorec o Evropejcih. Izobraženi afrikanski zamorec Lukanga Mukara je pred kratkim potoval po Evropi in je po svoji vrnitvi v južnozahodno nemško Afriko napisal v časopisu Vortrupp članek, v katerem popisuje, kaj je vse videl v Evropi. Zamorec, kakor se zdi, je bister opazovalec in mu ni v Evropi ušla nobena občudovanja vredna stvar. Nič me ni tako presenetilo v evropejski civilizaciji, piše imenovani zamorec, kakor način uživanja jedi. Civilizirani Evropejci niso ničesar drugega, kakor pravi požeruhi. Vse, kar Evropejec je, je tako pripravljeno, da jo lahko pogoltne in nobena stvar ni pripravljena na tak način, da bi jo bilo treba prej razgrizti. Pokazal sem nekemu možu prežvekajočo kravo in sem mu rekel, da bi bilo boljše, ako bi živež razgrizel tako kakor krava. Zelo sem ga razjezil. Evropejci imajo poseben način krmiti živali. Prašiča zapro v hlev, da se ne more gibati, potem pa ga silijo jesti, da bi se poredil. Taki prašiči se ne morejo preveč gibati in posledica tega je, da postanejo težji in da se zredijo.

To pa je ravno, kar hočejo Evropejci doseči. In na podoben način delajo to sami. Prav nič ne čakajo, da postajajo lačni, neprenehoma iščejo kako stvar, katero bi lahko pogoltnili. K mizi sedejo ob določenih urah in se prav nič ne brigajo za fakt, da ni mogel njih želodec doslej prebaviti tega, kar so pred kratkim časom pogoltnili. Komaj pogoltno tako stvar, že iščejo po papiru, na katerem je seznanjeni jedi, kaj bi še pohlastali. Da bi bil prebavljajoči proces hitrejši, pijejo Evropejci veliko vode. Vodo in opojne pijače naravnost požirajo in jih ne pijejo tako kakor mi. Vkljub temu, da so redko-kedaj lačni, jedo razna jedila le v kratkih presledkih drugo za drugim. Ljudje, ki jim strežejo, se neprestano vrtijo okrog njih s skledami, v katerih se nahajajo jedila. Najbrže je to zato, da bi jih prisilili, da bi še bolj jedli. Mukara je prišel slednjič do prepričanja, da se pravi civilizirati se, požirati se, požirati jedila, namesto da bi se jih pravilno razgrizlo. Slednjič tudi želi, da bi njegov rod v tem ožiru rajši ostal neciviliziran, ker bo to zanj in za njegov želodec koristno.

Praktični vozovi na električni cestni železnici. V novem Jorku so sedaj začeli voziti novi električni vozovi cestne železnice, ki so kaj praktični. Ti vozovi namreč nimajo stopnic. Njih tla so nizka, da se nahajajo kakih petindvajset centimetrov od zemlje. Na voz se torej stopi samo z enim korakom. Ta nova naprava je zelo praktična, ker pospešuje hitrost prometa na postajah in ker zmanjšuje število nesreč. Sprevodnikom ni treba več pomagati otrokom in starim ljudem raz voz. Jako praktična so tudi vrata teh vozov. Nahajajo se namreč sredi dolge stene voza. S tem se skrajša čakanje na postajah, zakaj pot onega, ki hoče iti na sedež, je s tem pol okrajšana. Vrata so dvojna.

Zahvala.

Slavna c. kr. priv. avstr. zavarovalna družba „Dunav“ je nagradila podpisano društvo za delovanje povodom požara, dne 6. maja t. l. pri tvrdki Edmunda Kotzbeke v Kranju z zneskom K 100.—.

Za ta velikodušni dar izreka podpisano društvo slavni zavarovalni družbi tem potom svojo najtoplejšo zahvalo in se priporoča nadaljni blagonaklonjenosti.

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Kranju

dne 24. maja 1913.

Janko Šajovic
načelnik.

Jurij Depoli
tajnik.

Fran Sladič Jva Ržen

☞ ☞ zaročena ☞ ☞

Kranj, dne 24. maja 1913.

Naznanjamo tužno vest, da je preminula danes naša ljubljena sestra in svakinja, gospodična

FANI CVAR

kontoristinja

po dolgi in mučni boleznini v cvetju svojih let.

Pogreb drage rajnce se vrši 25. t. m. ob 5. uri popoldne.

V KRANJU, dne 23. maja 1913.

Žalujoča rodbina Cvar.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Trgovci, peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož **Makso Zaloker, Ljubljana** **Kra-**
kovski nasip št. 26, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodni
tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. 50 26—10

Ključavničar

83 6—1

se najljubneje priporoča cenj. občinstvu za
stavbena in umetna dela

kakor tudi za izdelovanje raznih
žičnih mrež, štedilnikov, balkonov, ograje na grobe itd.

Leop. Grošelj, Spodnja Šiška
Celovška cesta 66.

Pozor, kolesarji!

Naznanjam, da sem letos prevzel za-
stopstvo za Puch-kolesa. Kdor želi pravo
Puch kolo, naj se name obrne. Imam pa
v zalogi tudi še druga cenejša kolesa. Na
željo pošljem cenik. Kupujem tudi razne

starine.

47 12—9

Pavel Bizjak star., Kranj št. 102.

Odna se

63 3—8

mesarija

s 1. avgustom t. l., v Kranju št. 103

Ideal gospodinje

je

Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječi
S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev
Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19—3

Kolesarji!

Ako si hočete prihraniti nepotrebnih iz-
datkov, tedaj ne kupite in ne naročite
nikjer koles ali kolesarskih potrebščin,
dokler ne poznate naših cen za leto 1913.

Njboljši in najcenejši nakup pri tvrdki

Karel Čamernik & Ko.,

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12

Špecialna trgovina s kolesi in motorji, avtomobili in posameznimi deli. — Mehanična delavnica in garaža.

ZAHTEVAJTE CENIK.

72 10—5

36 26—5

Najbolj varno naložen denar v celem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
235.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: **nad 4 milijone kron.** :

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev ter župnišča cerkven
denar.**

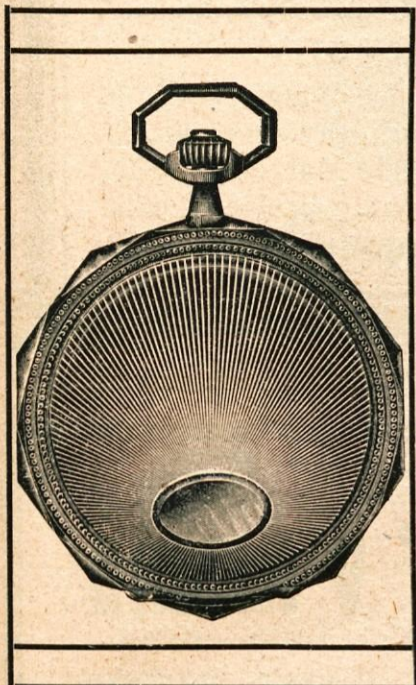
Ta najstarejši denarni
zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do
4. ure popoldne.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Ivan Levičnik
 urar in trgovec v Kranju.
 Velika zaloga
 Najcenejša in srebrnine.
birnanskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-21

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Vinska veletrgovina **Rudolf Kokalj, Kranj**

17-21

Priporočam svoja
 izvrstna, zjamčeno pristna
 dolenska, metliška, štajerska in istrijska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Cenjene dame mesta Kranja in Gorenjske
 opozarjam na velikansko izbiro
**damskih in dekliških
 slamnikov!**

Velezaloga

15-21

galanterijskega, norimberskega, modnega blaga in pletenin

A. Adamič :: Kranj

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**

Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
 ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-21

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
 davka.

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega
 davka.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

Rezervni zaklad
 nad K 800.000.

7-21

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-21

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

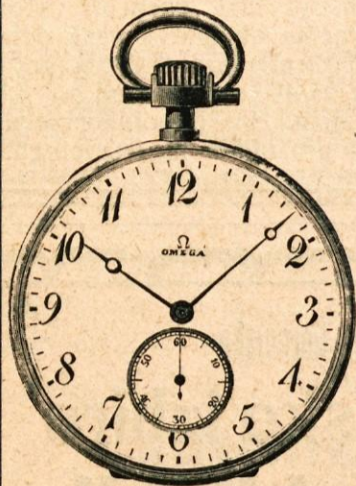
najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

12-21

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga
ur, zlatnine in srebrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup
pripravnih raznovrstnih

birmanskih daril

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vizitke, poročna
naznanila, pisma,
zavitke, račune,
bolete, cirkularji,
letake, vabila, le-
pake, posmrtnice,

jukste, trgovske
karte, knjige v
vseh velikostih,
troškovniki, bro-
šure, časopisi in
sploh vsa v tis-
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah
izvršuje v najelegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

Garantirano višnjevo cveteča francoska lucerna
predanice prosta plombirana.

Mauthnerjeva semena ze-
lenjav in cvetic.

Veletrgovina J. & A. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalma-
tinski portland cement „Salona“
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Domača črna detelja pre-
danice prosta plomb.

Vsakovrstna travna semena, krmilna pesa, korenje,
čista grahova, semenski oves domač in češki.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

10 4-21

priporoča svojo bogato zalogo vedno najno-
vejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

pomladansko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske;
botrom pa obleke za birmance in birmanke.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-21

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.